

ບົດສັງເຂບປະເດັນ ສະບັບ 01/2019
ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ

ປະເດັນສຳຄັນ:

- ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການພັດທະນາກະສິກຳສະອາດ, ປອດໄພ ແລະ ຍືນຍົງ. ນະໂຍບາຍນີ້ ແມ່ນນັບມື້ຍັງມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍຂຶ້ນ ເພາະແລະເຫັນຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆຈາກການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາຂອງການຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ.
- ເປັນເວລາຫຼາຍກວ່າ 30 ປີ ທີ່ໄດ້ມີການສົ່ງເສີມກະສິກຳຍືນຍົງໃນປະເທດລາວໃນຮູບແບບຕ່າງໆ, ລວມທັງການເຮັດກະສິກຳອິນຊີ, ການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະສານ, ການເຮັດນາກ້າກົບດຽວ ແລະ ກະສິກຳແບບອະນຸລັກ. ຈາກປະສົບການເຫຼົ່ານີ້, ຄວາມສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາເຕັກນິກເຫຼົ່ານີ້ ຖືວ່າມີພ້ອມແລ້ວ.
- ການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ ແມ່ນຄຳສັບກວມລວມທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ ເພື່ອອະທິບາຍການບໍລິການສົ່ງເສີມກະສິກຳໃນຊົນນະບົດ ເຊິ່ງສະໜັບສະໜູນການຜັນຂະຫຍາຍກະສິກຳແບບຍືນຍົງ. ການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວນີ້ ປະກອບດ້ວຍວິທີການຕ່າງໆເພື່ອສົ່ງເສີມບັນດາຮູບແບບຕ່າງໆຕາມແຕ່ລະຫົວຂໍ້. ວິທີການເຫຼົ່ານີ້ມີຄ້າຍຄືກັນ ແມ່ນຂະບວນການຮຽນຮູ້ດ້ານສັງຄົມ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ ເຊັ່ນ: ການສະໜັບສະໜູນຊາວກະສິກອນໃຫ້ຮູ້ຈັກການວິເຄາະບັນຫາ ແລະ ໂອກາດຕ່າງໆໃນທ້ອງຖິ່ນ ລວມທັງການທົດລອງທາງເລືອກການຜະລິດໃໝ່ ທີ່ເໝາະສົມກັບເງື່ອນໄຂຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ.
- ຜົນສຳເລັດ ຫຼື ຄວາມລົ້ມເຫຼວຂອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ ແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການສົ່ງເສີມກະສິກຳແບບຍືນຍົງ. ຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ ບໍ່ແມ່ນປັດໄຈຢ່າງດຽວທີ່ກຳນົດພຶດຕິກຳໃນຂະແໜງ ການນີ້; ການຕັດສິນໃຈຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ທຸລະກິດກະສິກຳຕ່າງໆ ໂດຍອີງໃສ່ຜົນຕອບແທນທາງດ້ານການເງິນ ກໍເປັນອີກປັດໄຈໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າຫາກຕ້ອງການຜັນຂະຫຍາຍກະສິກຳແບບຍືນຍົງໃນລາວ, ຈຳເປັນຕ້ອງມີນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການປະຕິບັດ ທີ່ເຮັດໃຫ້ການເຮັດກະສິກຳສີຂຽວ ສາມາດສ້າງຜົນກຳໄລໃຫ້ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ມີເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ.
- ຄວາມພະຍາຍາມໃນການສົ່ງເສີມກະສິກຳແບບຍືນຍົງໃນອານາຄົດ ບໍ່ສາມາດອາໄສການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວພຽງຢ່າງດຽວໄດ້. ພາຍໃນກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຈຳເປັນຕ້ອງມີການສຶກສາຄືນຄວາມ ແລະ ການພັດທະນາ ເພື່ອຊອກຫາວິທີຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ເພີ່ມຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານການເງິນ ສຳລັບການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ກະສິກຳທີ່ດີ, ລວມທັງມາດຕະການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງຕ່ອງໂສ້ການເພີ່ມມູນຄ່າ, ການເກັບພາສີ, ການຍັ້ງຍືນ ແລະ ຄ້າປະກັນລາຄາ.

1. ສະພາບການລວມຂອງຂະແໜງການ

ຂະແໜງກະສິກຳໃນປະເທດລາວ ແມ່ນມີການປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ. ໃນໄລຍະສອງທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ ໄດ້ເພີ່ມລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນໃນຫຼາຍໆຄອບຄົວ, ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນ ກໍມີຄວາມກັງວົນເພີ່ມຂຶ້ນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ມາຮອດປີ 2017 ມູນຄ່າການສົ່ງອອກທາງດ້ານກະສິກຳຈາກປະເທດລາວ ໄດ້ບັນລຸເຖິງ 1 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ¹, ໃນຂະນະທີ່ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ໄດ້ຖືກສຳປະທານເຖິງ 1 ລ້ານເຮັກຕາ.² ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ແລະ ການນຳໃຊ້ກິນຈັກເຂົ້າໃນການຜະລິດຫຼາຍ ກໍໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ດິນເຊື່ອມໂຊມ, ດິນ ແລະ ນ້ຳ ມີມົນລະພິດ ແລະ ມີຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ. ການສຶກສາໂດຍໂຄງການບໍລິການ-ສົ່ງເສີມກະສິກຳຮອບດ້ານ (LURAS) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 10 ປີຜ່ານມານີ້ ການນຳເຂົ້າຢາປາບສັດຕູພືດຢ່າງເປັນທາງການ ໄດ້ເພີ່ມຈຳນວນຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ 10 ເທົ່າຕົວ. ໃນແຂວງໜຶ່ງຢູ່ເຂດພູດອຍ, ຜົນຈາກການທົດສອບ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເກືອບເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງໝາກໄມ້ ແລະ ຜັກ ແມ່ນປົນເປື້ອນດ້ວຍຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ໜຶ່ງໃນສາມຂອງເດັກນ້ອຍນັກຮຽນ ແມ່ນພົບເຫັນມີສານເຄມີໃນເລືອດ ໃນລະດັບທີ່ຍອມຮັບບໍ່ໄດ້.³

2. ເປົ້າໝາຍດ້ານນະໂຍບາຍ

ໃນການຕອບສະໜອງຕໍ່ສິ່ງທ້າທາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນເນື່ອງຈາກການຫັນເປັນທັນສະໄໝໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ກຳນົດເອົາການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນເສົາຄໍ້າທີ່ສຳຄັນ ໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມແຫ່ງຊາດສະບັບລ່າສຸດ. ເປົ້າໝາຍຂອງນະໂຍບາຍ "ການຫັນໄປສູ່ເສດຖະກິດສີຂຽວ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ" ແມ່ນໄດ້ລະບຸໄວ້ຢ່າງຊັດເຈນໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມແຫ່ງຊາດຄັ້ງທີ 8.⁴

ໃນລະດັບຂະແໜງການ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ນຳເອົາ "ການພັດທະນາກະສິກຳສະອາດ, ປອດໄພ ແລະ ຍືນຍົງ" ເຂົ້າໃນແຜນຍຸດທະສາດຂອງກະຊວງ ທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈົນເຖິງປີ 2025. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ກຳນົດເອົາການຜະລິດກະສິ

ກຳທີ່ດີ (GAP) ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ (OA) ເປັນວິທີການຕົ້ນຕໍ ທີ່ຈະນຳໃຊ້ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

3. ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ

ການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ ແມ່ນການໃຫ້ບໍລິການສົ່ງເສີມໃນເຂດຊຸມນະບົດ ເຊິ່ງສະໜັບສະໜູນການຜັນຂະຫຍາຍກະສິກຳຍືນຍົງໂດຍການເອົາອຳນວຍຂະບວນການຮຽນຮູ້ຂອງຊາວກະສິກອນ ທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ລະບົບນິເວດ.⁵ ການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວບໍ່ແມ່ນຮູບແບບ ຫຼື ແມ່ພິມ ອັນດຽວ ເພື່ອບັນລຸຄວາມຍືນຍົງ ແຕ່ປະກອບດ້ວຍຫຼາກຫຼາຍວິທີການ ທີ່ຖືກນຳມາໃຊ້ໃນການສົ່ງເສີມ ເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບການຕົວຈິງ ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນແຜນວາດລຸ່ມນີ້.

ໃນພາກປະຕິບັດແລ້ວ, ການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍ ເນື້ອໃນ ແລະ ວິທີການຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກ ແລະ ດັດປັບເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະກັບຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ເງື່ອນໄຂຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ມີການສະໜອງການບໍລິການ. ຕົວຢ່າງ:

- ໂຮງຮຽນຊາວນາ ເພື່ອສົ່ງເສີມການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະສານ (IPM),
- ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ສະໜັບສະໜູນການກະສິກຳແບບອະນຸລັກ,
- ການປະເມີນຕ່ອງໂສ້ການຕະຫຼາດແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອປະເມີນໂອກາດຂອງຜະລິດຕະພັນອິນຊີ,
- ການຄົ້ນຄວ້າໂດຍການເຮັດຕົວຈິງ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບລະບົບການເຮັດນາກ້າກີບດຽວ (SRI),
- ການຮຽນຮູ້ລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນດ້ວຍກັນ (F2F) ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍຮູບແບບກະສິກຳ-ປ່າໄມ້.

ສິ່ງທີ່ວິທີການຕ່າງໆສຳລັບການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ ມີຄ້າຍຄືກັນ ກໍ່ຄື ການສ້າງ, ການແບ່ງປັນ ແລະ ການນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ຂອງທ້ອງຖິ່ນເປັນຫຼັກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ຮູບແບບກະສິກຳຍືນຍົງ ຈະຕ້ອງມີການດັດປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບການຕົວຈິງຂອງທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງສະພາບການໃນເຂດພຸດອຍ ແມ່ນມີທັງຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ. ດັ່ງນັ້ນ, ການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ ຕ້ອງສະໜັບສະໜູນຊາວກະສິກອນໃຫ້ຮູ້ຈັກການວິເຄາະບັນຫາ ແລະ ໂອກາດຕ່າງໆໃນທ້ອງຖິ່ນ ລວມທັງການທົດລອງທາງເລືອກການຜະລິດໃໝ່ ທີ່ເໝາະສົມກັບເງື່ອນໄຂຕົວຈິງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ. ການບໍລິການນີ້ ສະມາດສະໜອງໃຫ້ໄດ້ ໂດຍບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ກົມຕ່າງໆຂອງພາກລັດ, ບັນດາອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ. ທຸກຄົນສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານນີ້ໄດ້!

4. ການສັງລວມປະສົບການ

ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ 30 ປີ ມີຫຼາຍຮູບແບບກະສິກຳຍືນຍົງ ທີ່ຖືກສົ່ງເສີມຢູ່ ສປປ ລາວ. ກິດຈະກຳທີ່ພື້ນເດັ່ນກວ່າໝູ່ທີ່ເຮັດຮ່ວມກັບກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ລວມມີ:

- ກະສິກຳອິນຊີ (ສະໜັບສະໜູນໂດຍອົງການ Helvetas Quaker Services, ແລະ SAEDA),
- ການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະສານ (FAO, CIDSE, Village Focus International),
- ການເຮັດນາກ້າກີບດຽວ (OXFAM, JICA),
- ກະສິກຳແບບອະນຸລັກ (CIRAD),
- ການຜະລິດກະສິກຳທີ່ດີ (JICA, TICA).

ໃນປີ 2018 ໄດ້ມີການຈັດກອງປະຊຸມຈຳນວນໜຶ່ງຂຶ້ນ ເພື່ອທົບທວນຄືນບັນດາໂຄງການທີ່ກຳລັງດຳເນີນການສົ່ງເສີມກະສິກຳ

ຍິນຍົງ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ຍັງໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັບບັນດາຊາວກະສິກອນ, ພະນັກງານພາກສະໜາມ, ຜູ້ຮັບຜິດຊອບໂຄງການ ແລະ ຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ. ຜົນຈາກບັນດາກອງປະຊຸມ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ແມ່ນໄດ້ມີການກຳນົດຂອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສໍາລັບ ການສົ່ງເສີມກະສິກໍາສີຂຽວ:

ຫຼັກການ ການສົ່ງເສີມກະສິກໍາສີຂຽວ	ຕ້ອງເຮັດຫຍັງແດ່
ການວິເຄາະລະບົບນິເວດກະສິກໍາແບບມີສ່ວນຮ່ວມ	ຄອບຄົວຊົນນະບົດ ບັນທຶກ ແລະ ສ້າງເປັນລາຍການຊັບພະຍາກອນທີ່ມີ ແລະ ເປັນແຜນວາດຂຶ້ນມາ
ການວາງແຜນໃນຊຸມຊົນ	ວິເຄາະບັນດາໂອກາດ ແລະ ຂໍ້ຄົງຄ້າງຕ່າງໆ ແລ້ວຕົກລົງເປັນເອກະພາບ ກ່ຽວກັບນະວັດຕະກຳທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ
ການຄົ້ນຄ້ວາທົດລອງໂດຍການເຮັດຕົວຈິງ	ທົດລອງເຮັດນະວັດຕະກຳໃໝ່; ມີການສົມທຽບ ແລະ ປຽບທຽບລະຫວ່າງ ທາງເລືອກຕ່າງໆ, ຊຸມຊົນມີການເກັບຂໍ້ມູນ ແລະ ວິເຄາະຜົນໄດ້ຮັບ
ການຮຽນຮູ້ລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນດ້ວຍກັນ	ມີການແລກປ່ຽນປະສົບການລະຫວ່າງຄົວເຮືອນ ແລະ ຊຸມຊົນ, ມີການ ຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ ໃຫ້ກັນ ແລະ ກັນ
ການພັດທະນາອົງກອນ	ເຄືອຂ່າຍບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ/ຫຼື ກຸ່ມທີ່ເປັນທາງການ ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ເພື່ອ ເພື່ອຮັກສາ ແລະ ຜັນຂະຫຍາຍນະວັດຕະກຳຕ່າງໆ

ບັນດາຫຼັກການເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນລຳດັບຂຶ້ນຕອນ ຫຼື ວິທີການ ທີ່ນຳໃຊ້ເລື້ອຍໆໃນການສົ່ງເສີມກະສິກໍາຍິນຍົງ. ແຕ່ລະຫຼັກການ ແມ່ນ ໄດ້ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍໂຄງການຕ່າງໆ ສປປ ລາວ ແລ້ວ, ແຕ່ໄດ້ມີການອະທິບາຍແບບລວມໆ ໃນຕາຕະລາງເທິງນັ້ນ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໃຫ້ມີການເຂົ້າໃຈຜິດວ່າ ວິທີການເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງສະເພາະ.

ບົດສະຫຼຸບອື່ນໆ ຈາກກອງປະຊຸມນັກວິຊາການ ມີຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- **ຄວາມອາດສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແມ່ນມີແລ້ວ.** ພະນັກງານລັດ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລ້ວ. ບັນດາເຕັກນິກຕ່າງໆ ແມ່ນໄດ້ຜ່ານການທົດລອງແລ້ວ. ຜົນໄດ້ຮັບໄດ້ຖືກບັນທຶກໄວ້ແລ້ວ. ໄດ້ມີການສ້າງຄູ່ມື, ໂປສເຕີ ແລະ ວິດີໂອຕ່າງໆ. ອຸປະກອນເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ແມ່ນໄດ້ຖືກມອບໂອນໃຫ້ແລ້ວ.
- **ວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ໄດ້ຊ່ວຍສ້າງຄວາມອາດສາມາດດ້ານນີ້ ແຕ່ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ເປັນສິ່ງກົດຂວາງທາງດ້ານ ການເຊື່ອມສານ.** ກິດຈະກຳ ແມ່ນກະແຈກກະຈາຍ. ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເຮັດເປັນຂະໜາດນ້ອຍ ບໍ່ສາມາດຜັນຂະຫຍາຍອອກ ເປັນວົງກວ້າງ. ການໃຫ້ທຶນບໍ່ມີຄວາມຕໍ່ເນື່ອງ. ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງຂອງທ້ອງຖິ່ນຍັງມີໜ້ອຍ. ມີການໝູນວຽນ ຫຼື ສັບປ່ຽນ ພະນັກງານເປັນປະຈຳ.
- **ແຂວງຕ້ອງເປັນເຈົ້າການໃນການນຳພາ.** ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ຄວນເປັນເຈົ້າການໃນການວາງແຜນ ແລະ ການປະສານກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມກະສິກໍາສີຂຽວ. ຖ້າຫາກຕ້ອງການຊັບພະຍາກອນເພີ່ມ, ພວກເຂົາຄວນດຶງດູດເອົາພະນັກ ງານ, ທຶນ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທີ່ຕ້ອງການ, ແຕ່ເພື່ອໃຫ້ສໍາເລັດຜົນ ແມ່ນຈະຕ້ອງມີການວາງຍຸດທະສາດ ທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ມີກົນໄກສໍາລັບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ.

5. ສິ່ງທ້າທາຍໃນການສະໜັບສະໜູນກະສິກໍາຍິນຍົງ

ຜົນສໍາເລັດ ຫຼື ຂໍ້ຄົງຄ້າງ ຂອງການສົ່ງເສີມກະສິກໍາສີຂຽວ ແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແບບຍິນຍົງ. ຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ບໍ່ສາມາດນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງໃນພາກປະຕິບັດ ຫາກບໍ່ມີປັດໄຈອື່ນນຳ. ສິ່ງທີ່ ສໍາຄັນທີ່ສຸດ, ປະຈຸບັນ ຊາວກະສິກອນ ແມ່ນຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ຫຼາຍກວ່າຜະລິດເພື່ອບໍລິໂພກ. ດັ່ງນັ້ນ, ການຜະລິດກະສິກໍາ ຈຶ່ງຕິດ ພັນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍກັບຜົນຕອບແທນທາງດ້ານການເງິນ.

ປັດໄຈຕ່າງໆທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການເລືອກວິທີການຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນ ເຊັ່ນ: ການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີ ຫຼື ການນຳໃຊ້ຢາປາບ ສັດຕູພືດ ແມ່ນອີງໃສ່ແຮງງານທີ່ມີ, ເງິນໝູນວຽນໃນຄົວເຮືອນ, ລາຄາພິເສດທີ່ໄດ້ຮັບຕໍ່ຜົນຜະລິດ, ຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າເພີ່ມ.

ຖ້າຫາກຕ້ອງຜັນຂະຫຍາຍກະສິກໍາຍິນຍົງ ສປປ ລາວ ການສົ່ງເສີມກະສິກໍາສີຂຽວຢ່າງດຽວແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ ຈຳເປັນຕ້ອງມີນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການຕ່າງໆ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກະສິກໍາສີຂຽວ ສາມາດສ້າງຜົນກຳໄລ ໃຫ້ກັບບັນດາຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ.

ຂັ້ນຕອນຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການຕ່າງໆ ມີດັ່ງລຸ່ມນີ້. ແນວຄວາມຄິດເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ແນວຄວາມຄິດອື່ນໆ ຈະໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັນຕື່ມ ໂດຍສະມາຊິກຂອງກຸ່ມຂະແໜງການຍ່ອຍຊາວກະສິກອນ ແລະ ທຸລະກິດ ກະສິກໍາ.

- ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາ ກະສິກໍາ ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊົນນະບົດ ແຫ່ງຊາດ ສຶກສາກ່ຽວກັບວິທີການຫຼຸດຜ່ອນແຮງງານໃນ ການຜະລິດກະສິກໍາ ໂດຍປັບປຸງສະມັດຕະພາບຜົນຜະລິດ ທີ່ບໍ່ຕ້ອງນຳໃຊ້ສານເຄມີ,

- ເຄືອຂ່າຍຊາວກະສິກອນລາວ ເອື້ອອຳນວຍການແລກປ່ຽນການຮຽນຮູ້ລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນດ້ວຍກັນ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ໂດຍສ້າງຕົວແບບຂອງການເຮັດວຽກເປັນກຸ່ມ ທີ່ສະໜັບສະໜູນຄວາມສົນໃຈ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ດີຂອງຊາວກະສິກອນ,
- ກົມປູກຝັງ ເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນຕອບແທນ ສຳລັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຈາກການໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຕ່າງໆ ລວມເຖິງການຢັ້ງຢືນກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ກະສິກຳທີ່ດີ,
- ກົມປູກຝັງ ພັດທະນານະໂຍບາຍກ່ຽວກັບກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ກະສິກຳທີ່ດີ ແລະ ດຳລັດ ຫຼື ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ກະສິກຳທີ່ດີ,
- ກົມນະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳ ສຶກສາກ່ຽວກັບແຮງງານກະສິກຳທີ່ຕິດພັນກັບການຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າຢູ່ ສປປ ລາວ ລວມເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການຮັບຈ້າງເຮັດວຽກໃນພາກກະສິກຳ,
- ກົມສົ່ງເສີມເຕັກນິກ ແລະ ປຸງແຕ່ງກະສິກຳ ສຶກສາກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງການເກັບພາສີອາກອນ ທີ່ເປັນທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ ຕໍ່ຜົນກຳໄລ,
- ກົມສົ່ງເສີມເຕັກນິກ ແລະ ປຸງແຕ່ງກະສິກຳ ສັງລວມ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ບັນດາກໍລະນີທີ່ປະສິບຜົນສຳເລັດກ່ຽວກັບການຜະລິດກະສິກຳສີຂຽວ ແລະ ທຸລະກິດກະສິກຳຂະໜາດນ້ອຍ ໂດຍຜ່ານກອງປະຊຸມກຸ່ມຂະແໜງການຍ່ອຍຊາວກະສິກອນ ແລະ ທຸລະກິດກະສິກຳ ແລະ ເຄືອຂ່າຍຊາວກະສິກອນລາວ,
- ກົມສົ່ງເສີມເຕັກນິກ ແລະ ປຸງແຕ່ງກະສິກຳ ສ້າງເຄື່ອງມືຕິດຕາມການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ ທີ່ປະສົມປະສານຕົວຊີ້ບອກທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

-
- ¹ Ministry of Agriculture and Forestry (2018), *Report on the Implementation of Agriculture, Forestry and Rural Development Plan*
- ² Castella, J C et al (2018), *Adding Values to Agriculture: A vision & roadmap for sustainable development in the Lao Uplands*. Lao Uplands Initiative
- ² Castella, J C et al (2018) *Adding Values to Agriculture: A vision & roadmap for sustainable development in the Lao Uplands*. Lao Uplands Initiative
- ³ Rassapong S et al (2018), *Pesticide Use in Lao PDR: Health and Environmental Impacts*. Lao Upland Rural Advisory Service (LURAS)
- ⁴ Ministry of Planning and Investment (2015), *Five Year National Socio-Economic Development Plan VIII (2016-2020)*
- ⁵ ການນຳໃຊ້ຄຳສັບ ‘ການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ’ (Green Extension) ບໍ່ມີສະເພາະຢູ່ປະເທດລາວ. ໄດ້ມີການອ້າງອີງເຖິງໃນບົດຄວາມກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມ ຢູ່ ປະເທດ ຕວກກີ ແລະ ປະເທດ ອິຣານ ເຊັ່ນ: Rezaei-Moghaddam K and Karami E (2008) *Developing a Green Agricultural Extension Theory*, International Journal of Sustainable Development Planning. Cukur T (2007) *Green Extension for Green Agriculture*, 23rd European Seminar on Extension and Education.

ຄຳຂອບໃຈ

ບົດສັງເຂບປະເດັນນີ້ ກະກຽມໂດຍກົມນະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຮ່ວມກັບກົມສົ່ງເສີມເຕັກນິກ ແລະ ປຸງແຕ່ງກະສິກຳ, ໂດຍການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ ແລະ ການເງິນ ຈາກໂຄງການບໍລິການ-ສົ່ງເສີມກະສິກຳຮອບດ້ານ (LURAS) ຂອງອົງການ Helvetas. ຂໍຂອບໃຈ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ປະກອບສ່ວນໃນການພັດທະນາແນວຄວາມຄິດຂອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳສີຂຽວ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດ, ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດ, ພາກເອກະຊົນ, ກົມວິຊາການ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ກະຊວງອື່ນໆ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ.

ຕິດຕໍ່

ກົມນະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳ, ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ຕັ້ງໄປສະນີ 811, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ

ໂທ/ແຟກ: + 856 21 417198 E-mail: dopla.maf@gmail.com